

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

VNG standpuntnotitie Omgevingswet

Gemeenten, burgers en bedrijven lopen tegen diverse knelpunten aan in het huidige omgevingsrecht. Wij vinden dat deze knelpunten moeten worden opgelost. Het kabinet erkent dat er problemen zijn en wil knelpunten in rijksregelgeving oplossen met de nieuwe Omgevingswet. In die wet wordt een groot aantal wetten uit het omgevingsrecht samengevoegd, waaronder de Wro, de Wet milieubeheer, de Wabo, de Crisis- en herstelwet en de Waterwet. Het wetsvoorstel is in de zomer van 2013, na consultatie van de VNG en andere koepelorganisaties, voor advies aan de Raad van State gestuurd. Het wordt in het voorjaar van 2014 aan de Tweede Kamer gestuurd. Het duurt echter nog tot ten minste 2018 voordat de wet in werking treedt omdat gewacht wordt tot ook de Invoeringswet en de drie AMvB's klaar zijn.

Belang goede uitvoeringsregelgeving

De uitwerking van de Omgevingswet in drie AMvB's is zeer belangrijk voor gemeenten. Pas na de uitwerking is duidelijk wordt of de gemeentelijke knelpunten in het omgevingsrecht echt worden opgelost. De belangrijkste knelpunten die voor gemeenten moeten worden opgelost, zijn:

- Meer bestuurlijke afwegingsruimte voor gemeenten

- Onduidelijkheid over bevoegdheidsverdeling;
- Gebrek aan flexibiliteit bij planvorming;
- Lange doorlooptijd van procedures en het grote aantal procedures;
- Problemen rond onderzoeksverplichtingen;
- Financiële uitvoerbaarheidsverplichtingen.

Naast deze knelpunten uit de praktijk zijn wij bezorgd over de gevolgen voor de verhouding tussen de gemeentelijke organisatie en de regionale uitvoeringsdiensten (RUD). Gemeenten kunnen het beste zelf beoordelen hoe ze hun inwoners en bedrijven optimaal van dienst kunnen zijn: aan het eigen loket of via de RUD.

Bestuurlijke afwegingsruimte

De aanzet voor meer bestuurlijke afwegingsruimte staat in het wetsvoorstel. Het is belangrijk dat deze aanzet de komende tijd goed en in onderlinge samenhang wordt uitgewerkt in de AMvB's door alle betrokken ministeries, IenM, BzK en EZ. Het huidige gebrek aan bestuurlijke afwegingsruimte in de driehoek ruimtelijke ordening, milieu en natuur levert in de gemeentelijke praktijk regelmatig knelpunten op. De door burgers en bedrijven gewenste ontwikkelingen kosten daardoor meer tijd en geld dan nodig is. Volgens ons moeten gemeenten meer ruimte krijgen om na zorgvuldig overleg met hun inwo-

ners een afweging te maken tussen sectorale normen. Wel blijven in die systematiek Rijksnormen altijd een basisbeschermingsniveau garanderen, bijvoorbeeld voor milieuwaarden. Wij vinden het positief dat het wetsvoorstel een kader voor bestuurlijke afwegingsruimte biedt. Dit kader moet nu op de juiste manier worden ingevuld. Voortdurende aandacht voor dit knelpunt blijft dus nodig bij het opstellen van de AMvB's, vooral bij de milieu- en bouwregelgeving.

Duidelijke bevoegdheidsverdeling

Het wetsvoorstel van de Omgevingswet biedt niet de door ons gewenste duidelijke bevoegdheidsverdeling. Wij vinden dat de huidige onduidelijkheid zelfs toeneemt. In het omgevingsrecht is nu regelmatig onduidelijk welke overheidslaag waarvoor verantwoordelijk is. Daardoor wordt werk soms 'dubbel' gedaan. In de praktijk veroorzaakt dit nodeloos veel discussies tussen overheden. Wij willen dat de Omgevingswet een duidelijke verdeling van bevoegdheden biedt en uitgaat van subsidiariteit, zodat besluiten zo dicht mogelijk bij de burger worden genomen. Deze aspecten zien wij onvoldoende terug in het wetsvoorstel.

Wij zijn bezorgd dat een provincie straks het werk van de gemeente over gaat doen. Een duidelijk voorbeeld van een onduidelijke bevoegdheidsverdeling is de reactieve aanwijzing zoals die nu in het wetsvoorstel staat. Wij zijn het niet eens met de voorwaarden waaronder een reactieve aanwijzing mag worden toegepast. Daardoor moet de provincie straks toestemming geven voor alle wijzigingen van bestemmingsplannen. Dit is niet de snellere besluitvorming waar burgers en bedrijven om vragen. Onze afwijzing van de voorwaarden waaronder de reactieve aanwijzing mag worden toegepast betekent overigens niet dat een provincie hier geheel geen rol in heeft. Wij vinden dat de provincie juist een duidelijke, eigen rol heeft als gebiedsregisseur en bij provinciale projecten.

Flexibiliteit bij planvorming

Wij zijn positief over de introductie van het omgevingsplan. Dit biedt een goede start voor meer flexibiliteit bij planvorming terwijl de plannings-, beheer- en sturingsfuncties van het huidige bestemmingsplan behouden blijven. Deze winst kunnen we echter pas verzilveren als het wordt gekoppeld aan ons eerste punt van meer bestuurlijke afwegingsruimte. Daarnaast vinden wij dat het omgevingsplan integraler moet en meer toegesneden op de problematiek van het landelijk gebied. Bindende regels voor burgers worden verspreid over het omgevingsplan, de provinciale omgevingsverordening en de waterschapsverordening. Wij willen dat gemeenten,

burgers en bedrijven maar één plan hoeven raadplegen om te weten wat op hun perceel en met hun opstellen wel of juist niet mag. Om de problemen in het landelijk gebied op te kunnen lossen moet het ontwikkelplan ook toegepast kunnen worden voor het buitengebied.

Kortere doorlooptijd en minder procedures

Wij vinden dat het wetsvoorstel goede kansen biedt voor kortere doorlooptijden en procedures. Bij de uitwerking in AMvB's zullen we zien of dit daadwerkelijk lukt. Wel zijn wij bezorgd over gevolgen van het gebruik van de reguliere procedure bij de omgevingsvergunning en hebben wij onze bedenkingen bij een aparte watervergunning.

Ruimtelijke projecten duren vaak lang en voor een project zijn soms meerdere procedures na elkaar nodig. Dit zorgt voor hoge kosten en een rem op innovatie. In de Omgevingswet worden daarom procedures samengevoegd, bijvoorbeeld sectorale strategische plannen van Rijk en provincies worden geïntegreerd tot één omgevingsvisie per bestuursorgaan. Gemeenten kunnen straks voor complexe gebiedsontwikkeling de Elverdingmethode en de coördinatieregeling toe te passen. Dit vinden wij positief, maar ook hiervoor geldt dat het op een goede manier in de AMvB's moet worden uitgewerkt.

Onze zorg bij de reguliere procedure voor de omgevingsvergunning is dat de termijn van 8 weken te kort is voor meer complexe projecten. Na afloop van deze termijn wordt de toestemming simpelweg geacht te zijn verleend, met alle risico's van dien. Een aparte watervergunning is vanuit het oogpunt van integraliteit voor burgers en bedrijven lastig te begrijpen. Het is een gemiste kans dat in het wetsvoorstel een algemene vergunning en een aparte watervergunning staan. Dit is onduidelijk voor aanvragers, zorgt voor een extra procedure en past niet bij de integrale aanpak. Wij pleiten voor één integrale omgevingsvergunning, inclusief wateraspecten. Het waterschap krijgt dan een zwaarwegend adviesrecht voor aanvragen waar waterbeheer bij betrokken is.

Meer informatie

Voor vragen of en toelichting kunt u contact opnemen met Richard van Vliet op 06 575 93 158 en richard.vanvliet@vng.nl.